

Uitgangspunten warmteprogramma 2026

1 Inleiding

In 2030 wil Nederland volgens de Nederlandse klimaatwet 55% minder broeikasgassen uitstoten vergeleken met 1990. En in 2050 moet Nederland klimaatneutraal zijn. De broeikasgassen die Nederland in 2050 nog uitstoot, worden gecompenseerd met koolstofverwijdering. Hierdoor is er netto geen uitstoot meer.

In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over het behalen van deze doelen. Afsproken is dat Nederland in 2050 een aardgasvrije gebouwde omgeving wil hebben. In totaal moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af. Dit betekent dat we op een andere manier onze woningen en gebouwen moeten verwarmen en dat we op een andere manier moeten koken.

Hoe we dat in Amstelveen gaan doen beschrijven we in het Warmteprogramma. In het Warmteprogramma communiceren we, daar waar er een betaalbaar alternatief is, hoe en wanneer de buurten en wijken in Amstelveen van het aardgas af gaan. Voor het gemeentelijke vastgoed is de ambitie om deze in 2035 aardgasvrij te hebben.

Waarom een warmteprogramma?

Het warmteprogramma is de opvolger van de in 2020 vastgestelde Transitievisie Warmte en is een verplicht programma onder de Omgevingswet. In de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)¹ zijn de eisen waaraan een warmteprogramma

moet voldoen vastgelegd. Het warmteprogramma beschrijft in ieder geval de aanpak van het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Het warmteprogramma moet vóór december 2026 vastgesteld worden door het college.

Daar waar een betaalbaar alternatief voor aardgas beschikbaar is/komt kan het warmteprogramma aangeven welke buurten in de komende 10 jaar van het aardgas gaan en hoe dat gebeurt. De aanwijsbevoegdheid zou dan ingezet kunnen worden.

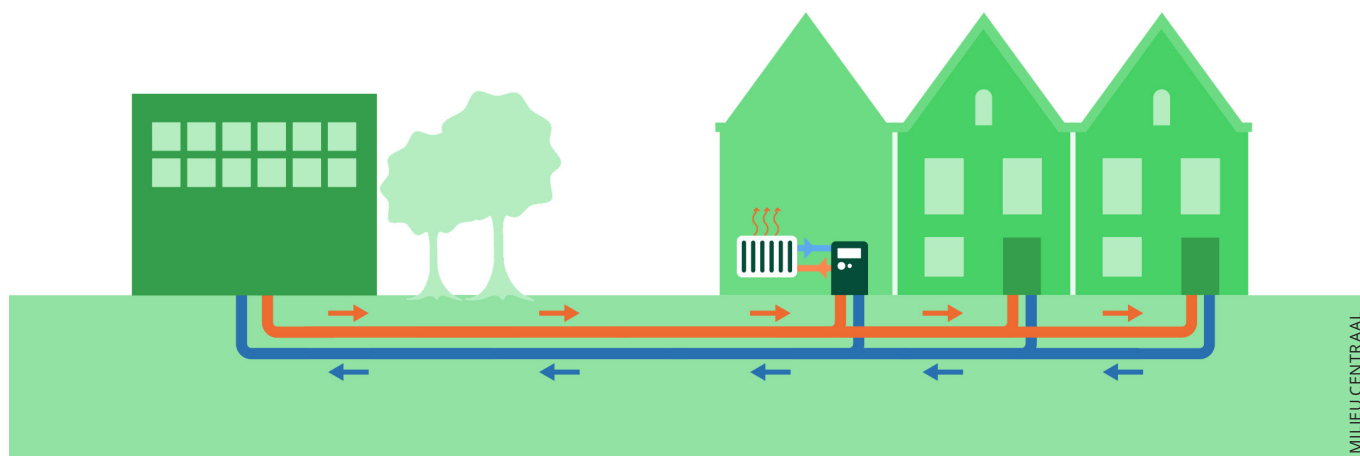
Waarom deze notitie?

Om het warmteprogramma te kunnen opstellen is het noodzakelijke om uitgangspunten te benoemen. De uitgangspunten die in deze notitie worden besproken, worden gebruikt voor het maken van keuzes binnen de warmtetransitie in Amstelveen.

Hoe zijn de uitgangspunten tot stad gekomen?

Aangezien het warmteprogramma een vervolg is op de transitievisie warmte (2020) zijn we gestart met de uitgangspunten die daarin benoemd zijn. De uitgangspunten zijn vervolgens geactualiseerd naar het beleid van 2025. Ook zijn de resultaten van de participatie met inwoners en gesprekken met de stakeholders verwerkt in de uitgangspunten. Beslissingen voor het aardgasvrij maken van gebouwen zullen worden getoetst aan deze uitgangspunten. Het warmteprogramma zelf wordt vastgesteld door het college.

¹ De exacte eisen waar het warmteprogramma moet voldoen en bijvoorbeeld de uitwerking van het begrip betaalbaarheid worden nog uitgewerkt in het Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Bgiw). Deze treedt naar verwachting op 1 januari 2026 in werking.

2. Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn opgenomen in de Transitievisie Warmte van Amstelveen uit 2020 en zullen ook bij de ontwikkeling van het warmteprogramma worden gehanteerd:

a) De toekomstige warmtevoorziening is betaalbaar voor eindgebruikers

Uit de enquêteresultaten blijkt dat veel Amstelveners zich zorgen maken over de betaalbaarheid van alternatieve warmteopties. Veel deelnemers geven aan enkel van het aardgas af te willen gaan als er betaalbare alternatieven zijn. Financiële haalbaarheid en duidelijkheid in beleid zijn belangrijke aandachtspunten; mensen zijn bang voor hoge kosten en onbetrouwbaar beleid. Daarom is financiële draagdracht een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van het warmteprogramma.

Op aangeven van de tweede kamer wordt de definitie van het begrip betaalbaarheid vastgelegd in de wet. Bij de ontwikkeling van het warmteprogramma wordt daarvan uitgegaan.

De prijs van aardgas zal de komende jaren steeds verder oplopen o.a. door het in werking treden van emissiehandel ETS2, waarmee CO₂ uitstoot ook voor kleinverbruikers belast wordt. Dit betekent dat het aardgasvrij maken van gebouwen niet alleen vraagt om investeringen, maar op termijn ook besparing in de maandelijkse lasten kan betekenen. De opbrengsten vanuit het ETS2 worden onder andere ingezet om overstap naar aardgasvrije energievoorziening voor iedereen mogelijk te maken d.m.v. verschillende subsidieregelingen en compensatiefondsen.

b) Onze keuzes zijn toekomstbestendig

Een laatste belangrijk aandachtspunt is dat keuzes die worden gemaakt in de warmtetransitie in Amstelveen, toekomstbestendig zijn. Dit houdt in dat zogenaamde no-regretmaatregelen de voorkeur hebben. Het toepassen van isolatie is een voorbeeld van een dergelijke maatregel: hiermee wordt energie bespaard, maar de keuze voor een alternatieve warmtevoorziening ligt nog niet vast. Het is wel van belang dat de isolatie passend is bij wat de warmte-oplossing wordt. Maximaal isoleren tegen zeer hoge kosten moet afgewogen worden tegen minder vergaande isolatie en een hogere temperatuur warmte-oplossing.

Ook willen we lock-in effecten voorkomen. Een lock-in effect treedt bijvoorbeeld op wanneer bewoners in een buurt individueel aan de slag gaan met het aardgasvrij maken van hun woning, waardoor het niet meer rendabel is een warmtenet aan te leggen. Het is daarom belangrijk duidelijk te communiceren over de toekomstige warmteopties in de verschillende buurten van Amstelveen en wat inwoners tot dat moment al kunnen ondernemen.

Ten slotte houdt toekomstbestendigheid ook in dat er geen keuzes worden gemaakt in één buurt die belangrijke opties in een andere buurt onmogelijk maken. Het kan bijvoorbeeld op korte termijn gunstig zijn om bepaalde nieuwbouw op een warmtenet aan te sluiten. Als daardoor een andere buurt zeer dure maatregelen moet nemen omdat er geen warmte meer beschikbaar is, terwijl er voor de nieuwbouw goede alternatieven zijn, is dit niet toekomstbestendig.

c) CO₂-reductie staat voorop

Met de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving wordt beoogd bij te dragen aan het behalen van nationale CO₂-reductiedoelstellingen zoals opgenomen in de Klimaat wet. Daarom staat CO₂-reductie centraal bij het maken van keuzes in de warmtetransitie. Dit kan bijvoorbeeld door het energiegebruik terug te dringen door vroegtijdig en vergaand te isoleren. Maar ook wanneer een buurt aangesloten wordt op een warmtenet en daarmee aardgasvrij wordt, is het belangrijk dat het warmtenet steeds verder verduurzaamd wordt en uiteindelijk gevoed wordt met een CO₂-vrije warmtebron.

Daarnaast besteden we aandacht aan CO₂-reductie in buurten die voorlopig nog niet 100% aardgasvrij worden. In deze buurten kan bijvoorbeeld aan de slag worden gegaan met het toepassen van isolatiemaatregelen om energiebesparing en daarmee CO₂-besparing te realiseren. Dit sluit aan bij de resultaten op Denk Mee Amstelveen. 59% van de deelnemers vindt het een goed idee om stap voor stap te stoppen met aardgas. Overigens zijn daarbij wel zorgen over betaalbaarheid, beschikbaarheid en betrouwbaarheid van een alternatief.

Bovendien kan op korte termijn CO₂-reductie behaald worden door in buurten die op korte termijn nog niet

aardgasvrij worden, hybride oplossingen toe te passen. Een hybride warmtepomp, bijvoorbeeld, gebruikt nog wel aardgas, maar veel minder dan een traditionele cv-ketel.

d) De warmteoptie met de laagste kosten voor de maatschappij heeft de voorkeur

In de WIGW staat dat gemeenten zich bij het in kaart brengen van alternatieve warmteopties richten op de alternatieven met de laagste maatschappelijke kosten. Maatschappelijke kosten zijn de totale kosten van alle maatregelen die nodig zijn om ergens (bijvoorbeeld in een buurt) over te stappen op een andere manier van verwarmen, ongeacht door wie deze kosten worden betaald. Het zijn kosten over de hele keten: productie, distributie, besparing en consumptie. Maatschappelijke kosten geven dus een beeld van de totale kosten van de warmtetransitie, zonder de belangen van één partij voorop te stellen.

De warmteoptie die in een buurt de laagste maatschappelijke kosten heeft, hoeft niet altijd de optie met de laagste kosten voor de eindgebruiker te zijn. Andersom geldt hetzelfde. Onderstaand kader gaat hier verder op in aan de hand van een voorbeeld.

Tekstkader 1 - Voorbeeld: verschil maatschappelijke kosten en eindgebruikerskosten

Een buurt wordt aangesloten op een warmtenet. De kosten hiervoor bestaan onder andere uit het aanleggen van een warmtenet, het plaatsen van installaties in de woning om van de warmte gebruik te maken, het aanbrengen van eenvoudige isolatie en de kosten voor het gebruik van warmte.

Bij *maatschappelijke kosten* worden al deze kosten bij elkaar opgeteld. Er wordt geen rekening gehouden met het feit dat de warmteleverancier de kosten voor het aanleggen uiteindelijk doorrekent naar een woningeigenaar: de kosten worden gemaakt, en bij wie de kosten terechtkomen is voor deze berekening niet relevant. Op deze wijze kunnen verschillende

Op lange termijn worden maatschappelijke kosten echter uiteindelijk gedragen door alle inwoners van Nederland, bijvoorbeeld via belastingen en vastrechtstarieven. Daarom kan het gezien worden als ieders belang om de maatschappelijke kosten laag te houden.

Ondanks dat het merendeel van de deelnemers aan Denk mee Amstelveen de keuzevrijheid in het kiezen van een energieleverancier belangrijk vindt, geeft ruim 41% van de deelnemers aan lage maatschappelijke kosten het belangrijkste te vinden bij het kiezen voor een alternatieve warmtevoorziening.

e) We verbeteren comfort en leefbaarheid

In de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving streven we naar zo min mogelijk overlast voor inwoners. Daarom houden we rekening met andere geplande projecten in de stad. Hiertoe werken we samen met partijen als woningcorporaties en netbeheerders. Misschien kunnen de plannen voor het aardgasvrij maken van een buurt wel worden gecombineerd met gepland grootschalig onderhoud van een woningcorporatie of ingrepen in de openbare ruimte. Op deze manier beperken we de overlast én maken we minder kosten. We maken zo veel mogelijk gebruik van zulke meekoppelkansen. Dit is ook een duidelijk wens die bewoners in Denk mee Amstelveen hebben aangegeven.

technieken objectief met elkaar worden vergeleken.

De *kosten voor de eindgebruiker* zijn slechts deels gerelateerd aan deze maatschappelijke kosten. Een bewoner betaalt enkel de kosten voor installaties en woningisolatie, en natuurlijk voor de energierekening. Daarnaast kan een bewoner soms gebruik maken van subsidies waardoor de eindgebruikerskosten lager worden. Op basis van deze kostenberekening bepaalt een woningeigenaar of deze een warmtetechniek kan en wil betalen. De totale investering die dit vraagt is hiermee echter buiten beeld. Eindgebruikerskosten hangen onder andere af van de op dat moment aanwezige subsidies en de wijze waarop kosten worden doorberekend aan de klant.

Overige uitgangspunten/definities

Naast bovenstaande strategische uitgangspunten zijn voor de uitwerking de onderstaande uitgangspunten/definities gehanteerd:

Isolatie

In de uitwerking van het warmteprogramma wordt gekeken naar de isolatiestandaarden die door het Rijk zijn ontwikkeld. *Dit moet nog verder uitgewerkt worden.*

Hybride warmtepompen

Hybride warmtepompen gebruiken grote delen van het jaar elektra om woningen te verwarmen en besparen zo aanzienlijk op het aardgasverbruik. Ze besparen hiermee direct CO₂. Hybride warmtepompen zijn daarmee goede oplossingen, vooral in gebieden waar de definitieve aardgasvrije warmte-oplossing nog op zich laat wachten. Hybride warmtepompen zijn een tussenoplossing om de periode tot 2050 te overbruggen en al fors te besparen op aardgas.

Groen gas

Groengas is een duurzaam alternatief, maar door de beperkte beschikbaarheid is het niet geschikt als volledige vervanging voor aardgas, zeker niet voor het verwarmen van alle huizen en gebouwen. In het warmteprogramma wordt er voor de periode tot 2035 daarom geen rekening gehouden met de beschikbaarheid van groengas.

Waterstof

Waterstof kan een sleutelrol spelen in sectoren waar andere duurzame opties lastig zijn, zoals in buitengebieden, historische stadscentra en monumentale panden. Het kan ook ingezet worden als opslag voor een overschot aan groene stroom. Op korte termijn is er niet genoeg groene stroom om grootschalig groene waterstof te produceren. De bestaande groene stroom is nu al hard nodig voor andere toepassingen. In het warmteprogramma wordt er voor de periode tot 2035 geen rekening gehouden met de beschikbaarheid van waterstof voor de gebouwde omgeving.

Temperatuur verlagen in warmtenet

De gemeente werkt toe naar warmtenetten op middentemperatuur (70°C) of lager. Hierbij wordt goed gekeken naar de effecten op het noodzakelijk isolatieniveau van woningen. Bij nieuwbouw kijken we of lagere temperaturen haalbaar zijn in relatie tot de warm tapwatervraag.

Geothermie

Als vervolg op de proefboring naar geothermie bij Ouderkerk aan de Amstel wordt in 2025 een 3D scan onderzoek uitgevoerd, zie ook de raadsbrief van 22 april 2025. Dit onderzoek wordt uitgevoerd om te bepalen waar succesvol een winningsput geslagen zou kunnen kan worden. Amsterdam, Vattenfall en EBN onderzoeken de ondergrond als onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst 'Aardwarmte Amsterdam-Amstelveen I'. Zij hebben de opsporingsvergunning voor dit onderzoek gekregen.

Gezien de hoge investeringen die nodig zijn voor geothermie, wordt de potentiële warmte ingezet voor het verduurzamen van het bestaande warmtenet in de regio Amsterdam, inclusief Amstelveen. Een bestaande warmtenet heeft direct afnemers waardoor er een betere businesscase ontstaat.

De hoge investeringen en onzekerheid over de afname maken dat geothermie de komende 10 jaar geen reële warmtebron is die Amstelveen kan inzetten voor het verder aardgasvrij maken van de bestaande bebouwing buiten het bestaande warmtenet van Eneco.

Ook de gemeente Haarlemmermeer bereidt op dit moment een seismisch onderzoek voor, voor het gebied Greenport regio Aalsmeer. De potentie van dit gebied zal later duidelijk kunnen worden. Potentiële afnemers voor deze geothermie zal waarschijnlijk in eerste instantie de glastuinbouw zijn, eventueel aangevuld met de gebouwde omgeving.

Biomassa

De inzet van Biomassa binnen de bebouwde omgeving is in verband met stankoverlast en de impact op de luchtkwaliteit door de uitstoot van fijnstof en NO_x niet geschikt als alternatief voor aardgas.

Individuele biomassa

In all-electric buurten bestaat het risico dat huiseigenaren de keuze maken om houtachtige biomassa te gaan gebruiken. Deze oplossing is ongewenst in verband met stankoverlast en de impact op de luchtkwaliteit door de uitstoot van fijnstof en NO_x.

Koelen en netimpact

De afweging voor een warmte-infrastructuur moet

in samenhang gemaakt worden met de behoefte aan koeling, en met de impact op de infrastructuur voor elektra.

Nieuwe ontwikkelingen en innovatie

In het warmteprogramma wordt uitgegaan van technieken die nu beschikbaar zijn, maar wordt zoveel mogelijk ruimte gelaten voor ontwikkeling en innovatie.

Bewoners initiatieven (nieuw)

Bij de uitwerking van het warmteprogramma wordt samenwerkt met bewoners initiatieven.

